

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Nakhon Pathom Rajabhat University

วิชาการระบบบรรจุภัณฑ์สำหรับ การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

(Packaging Systems for Logistics and Supply Chain Management)

อาจารย์ ดร.ณัฐวรรณ สมรรถจันทร์

วิชา ระบบบรรจุภัณฑ์สำหรับการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

(Packaging Systems for Logistics and Supply Chain Management)

รหัสวิชา 3613105 หน่วยกิต 3(3-0-6)

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

อาจารย์ผู้สอน: อาจารย์ ดร.ณัฐวรรณ สมรรคจันทร์

คำอธิบายรายวิชา

แนวคิด หลักการ และความสำคัญของบรรจุภัณฑ์ในงานโลจิสติกส์ คุณสมบัติของวัสดุที่ใช้บรรจุหีบห่อ การบรรจุภัณฑ์เพื่อการขนส่ง การจัดเก็บและกระจายสินค้า มาตรฐานบรรจุภัณฑ์ การวางแผน การพัฒนา และการวิเคราะห์บรรจุภัณฑ์ในงานโลจิสติกส์ และโซ่อุปทาน

บทที่ 1

แนวคิด หลักการ และความสำคัญ
ของบรรจุภัณฑ์ในงานโลจิสติกส์

ความหมายของบรรจุภัณฑ์

บรรจุภัณฑ์ (packaging) หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตลอดในกระบวนการทางการตลาดที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสร้างสรรค์ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อให้กับผลิตภัณฑ์ (นพวรรณ ชีวอารี, 2555, หน้า 11)

ความหมายของบรรจุภัณฑ์

หีบห่อ บรรจุภัณฑ์ และภาชนะบรรจุ (package) หมายถึง หน่วยรูปแบบ วัตถุภายนอกที่ทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครองหรือห่อหุ้มผลิตภัณฑ์ภายใน ให้ปลอดภัย สะดวกต่อการขนส่ง เอื้ออำนวยให้เกิดผลประโยชน์ ในทางการค้าและการบริโภค (มยุรี ภาคลำเจียก, ม.ป.ป., หน้า 20)

ความหมายของบรรจุภัณฑ์

การบรรจุ (packing) หมายถึง วิธีการในการบรรจุผลิตภัณฑ์หรือสินค้า เช่น การห่อหุ้ม การใส่ลงในบรรจุภัณฑ์ต่าง ๆ หรือสิ่งอื่น ๆ ที่ปลอดภัย
(มยุรี ภาคลำเจียก, ม.ป.ป., หน้า 20)

ความหมายของการจัดการบรรจุภัณฑ์

การจัดการบรรจุภัณฑ์ (packaging management)

หมายถึงกระบวนการหรือวิธีการในการห่อหุ้มสินค้า เพื่อการขนส่งที่ปลอดภัย ไปยังผู้บริโภคคนสุดท้าย ในสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ โดยเสียต้นทุนต่ำที่สุด

ดังนั้นบรรจุภัณฑ์จึงเป็นงานเทคนิคที่ต้องอาศัยความชำนาญ ประสบการณ์และความคิดสร้างสรรค์ ในอันที่จะออกแบบและผลิตบรรจุภัณฑ์ให้มีความเหมาะสมกับสินค้าที่ผลิต เพื่อให้ความคุ้มครองสินค้า หรือเพื่อประโยชน์ใช้สอย อาทิ ความสะดวกสบายในการพกพา หรือการใช้ เป็นต้น (ประจวบ เพิ่มสุวรรณ และพัฒน์ พิสิฐเกษม, 2555, หน้า 130)

บทบาทหน้าที่ของบรรณารักษ์

- ▶ บทบาทหน้าที่ด้านโลจิสติกส์
(การรองรับสินค้า การป้องกัน การรักษา และการขนส่ง)
- ▶ บทบาทหน้าที่ทางการตลาด
(การสื่อสารทางการตลาด และการส่งเสริมทางการตลาด)
- ▶ บทบาทต่อผู้บริโภคน สังคมและเศรษฐกิจ
(บทบาทหน้าที่ต่อผู้บริโภคน บทบาทต่อสังคมและเศรษฐกิจ บทบาทต่อสิ่งแวดล้อม)

การประหยัดพลังงานจากการนำซากบรรจุภัณฑ์มาแปรรูป

ประเภท	ร้อยละพลังงานที่ประหยัด
อะลูมิเนียม	94.0
เหล็ก	76.8
พลาสติกพอลิไวนิลคลอไรด์ หรือพีวีซี (PVC)	89.8
พลาสติกพอลิเอทิลีนความหนาแน่นสูง (HDPE)	77.6
พลาสติกพอลิเอทิลีนเทเรฟทาเลต หรือพีอีที (PET)	73.1
กระดาษลูกฟูก	49.8
แก้ว	47.9

ที่มา: ปูน คงเจริญเกียรติ และสมพร คงเจริญเกียรติ, 2551, หน้า 73

ความสำคัญของบรรจุกัณฑ์

1. ด้านการปกป้องคุ้มครองสินค้า
2. ด้านการรองรับ รวบรวม และต่อหุ้มสินค้า
3. ด้านการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า
4. ด้านการให้ความสะดวกกับผู้ผลิตและผู้บริโภค

ประเภทของบรรจุภัณฑ์

1. จำแนกตามวัตถุประสงค์ของบรรจุภัณฑ์

- การบรรจุภัณฑ์เพื่อป้องกันผลิตภัณฑ์
- การบรรจุภัณฑ์เพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์อื่น
- การบรรจุภัณฑ์เพื่อประหยัดเนื้อที่
- การบรรจุภัณฑ์ที่เป็นการลดต้นทุนในการจัดจำหน่าย
- การบรรจุภัณฑ์เพื่อเป็นการส่งเสริมผลิตภัณฑ์
- การบรรจุภัณฑ์ที่เป็นส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์
- การบรรจุภัณฑ์ประเภทป้องกันการฉกฉวย
- การบรรจุภัณฑ์ที่ให้ความสะดวกต่อพ่อค้าคนกลาง

ประเภทของบรรจุภัณฑ์

2. จำแนกตามวิธีการบรรจุและการขนถ่าย

- **บรรจุภัณฑ์เฉพาะหน่วย/บรรจุภัณฑ์ชั้นแรก**
= บรรจุภัณฑ์ชั้นในที่สัมผัสกับผลิตภัณฑ์
- **บรรจุภัณฑ์ชั้นใน/บรรจุภัณฑ์ชั้นที่สอง**
= บรรจุภัณฑ์ที่บรรจุผลิตภัณฑ์ที่มีบรรจุภัณฑ์แล้วชั้นแรก/รวมบรรจุภัณฑ์ชั้นแรก
- **บรรจุภัณฑ์ชั้นนอกสุด**
= บรรจุภัณฑ์ชั้นนอกเพื่อปกป้องสินค้าระหว่างการขนส่ง

ประเภทของบรรจุภัณฑ์

3. จำแนกตามระดับบรรจุภัณฑ์ของการจำหน่าย

- บรรจุภัณฑ์ผู้บริโภค (consumer package)
- บรรจุภัณฑ์อุตสาหกรรม (industrial package)

4. จำแนกตามวัสดุที่ใช้ผลิต

เช่น กระดาษ ไม้ พลาสติก โลหะ แก้ว และบรรจุภัณฑ์ชนิดวัสดุผสม

ข้อพิจารณาในการเลือกบรรจุภัณฑ์

1. ลักษณะของสินค้า
2. ตลาดเป้าหมาย
3. วิธีการจัดจำหน่าย
4. การขนส่ง
5. การเก็บรักษา
6. ลักษณะการนำไปใช้งาน
7. ต้นทุนของบรรจุภัณฑ์
8. ปัญหาด้านกฎหมาย
9. ผลกระทบต่อสังคม

แบบฝึกหัดบทที่ 1

1. อธิบายความหมายของคำต่อไปนี้ ได้แก่ Packaging Package และ Packing
2. เพราะเหตุใดการบรรจุภัณฑ์จึงมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน
3. การบรรจุภัณฑ์มีความสำคัญต่องานโลจิสติกส์อย่างไร จงอธิบาย
4. ปัญหาในการบรรจุภัณฑ์ แบ่งออกเป็นด้านในบ้าง จงอธิบาย
5. ข้อพิจารณาในการเลือกบรรจุภัณฑ์มีอะไรบ้าง